Raadsinformatiebrief

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp: Ontwikkelingen rond de opvang van ontheemde Oekraïners in Rozendaal (GOO)

Adviseur : L. Nijman
Portefeuillehouder : E. Weststeijn
Datum : 22 april 2025

Aan de Raad

In de raadsinformatiebrief van 10 december 2024 hebben wij u geïnformeerd over onze Gemeentelijke Opvanglocatie voor Oekraïense ontheemden (GOO) 'De Bosrank'. De brief ging in op de verlenging van de GOO tot 4 maart 2026, de kosten en ontwikkelingen in landelijk beleid. In de commissievergadering van 11 februari 2025 heeft de portefeuillehouder de toezegging gedaan uw raad in 2025 om de raadsvergadering wederom te informeren over actuele ontwikkelingen. Met deze brief geven we invulling aan deze toezegging.

Leeswijzer
Om u een beeld te geven wat er speelt in en rondom de opvang 'de Bosrank' nemen wij u in paragraaf 1 mee in stand van zaken. In paragraaf 2 delen we met u de meest recente bezettingsgraad, zowel landelijk als regionaal. In paragraaf 3 besteden we aandacht aan het lange termijnperspectief. De lokale gevolgen, bekostigingsmethodiek en informatievoorziening aan de raad zijn tevens toegelicht in deze raadsinformatiebrief.

1. Stand van zaken op 'de Bosrank' op diverse leefgebieden

Onderwijs
Zoals alle kinderen in Nederland hebben ook Oekraïense vluchtelingenkinderen recht op onderwijs. Indien kinderen de Nederlandse taal nog niet machtig zijn, maken ze gebruik van nieuwkomersscholen (primair onderwijs) of internationale schakelklassen (ISK, voortgezet onderwijs). Daarna kunnen zij een plek krijgen in reguliere schoolklassen.

In 2024 had de internationale schakelklas in Arnhem (ISK) een tekort aan plekken. Voor 'De Bosrank' betekende dit dat er twee Oekraïense kinderen geen scholing kregen. De gemeente Rheden organiseerde plaatsvervangende dagbesteding waar de Oekraïense kinderen woonachtig in Rozendaal ook aan konden deelnemen. Sinds januari 2025 is het capaciteitsprobleem op het ISK verholpen en gaan de Oekraïense kinderen naar school.

Werk en inkomen
Oekraïense vluchtelingen mogen in Nederland werken zonder een tewerkstellingsvergunning. Onder de Richtlijn Tijdelijke Bescherming Oekraïne (RTB) kunnen ze snel aan de slag. Volgens de meest recente cijfers van CBS werkte op 1 november 2024 ongeveer 59% van de Oekraïense vluchtelingen tussen de 15 en 65 jaar in loondienst in Nederland.

Van de beroepsbevolking in GOO 'De Bosrank' heeft 75% betaald werk. Deze groep betaalt een eigen bijdrage voor de kosten van de opvang conform de landelijke regels. Dit gaat om een bedrag van € 105 per persoon (van 18 jaar of ouder) voor gas, water en elektriciteit, maximaal € 210 per gezin. Iedere gemeente in Nederland is verplicht om per 1 januari 2025 de inningen uit te voeren. Voor de GOO in Rozendaal innen we de bijdrage sinds augustus 2024. De inning loopt soepel en alle bijdragen zijn tot nu toe betaald. Veel mensen werken, maar er wordt ook met regelmaat gewisseld van

werkgever en werkkring. Voor de bemiddeling naar arbeid werken we nog altijd goed samen met het Werkgevers Service Punt Midden-Gelderland (WSP-MG). De overige 25% van de beroepsbevolking maakt gebruik van de leefgeldregeling voor Oekraïners. Deze groep hoeft geen eigen bijdrage te betalen.

(Jeugd)zorg en maatschappelijke ondersteuning
Oekraïense kinderen en hun ouders/verzorgers hebben toegang tot jeugdzorg via de gemeente (zoals andere inwoners). Dat betekent ook toegang tot Veilig Thuis, wijkteams, jeugd-ggz en jeugdbescherming, indien nodig, via de Jeugdwet.

Voor één gezin en een jongvolwassene wordt trauma-ondersteuning ingezet via Trauma Care Company. De ondersteuning wordt verzorgd door een ondersteuner met een achtergrond in de psychologie en kennis van de Oekraïense taal. Voor het overige zijn er in Q1 van 2025 geen (nieuwe) situaties ontstaan die leiden tot gevolgkosten in het sociaal domein.

Incidenten, veiligheid en omwonenden
De situatie rondom 'De Bosrank' is onverminderd relatief rustig en overzichtelijk. Omwonenden hebben sinds de vorige telling tweemaal melding gemaakt van onrust. Het gaat dan over geluidsoverlast van met name spelende kinderen. Er is blijvend nauw contact tussen omwonenden en de locatiemanager. De meldingen worden naar tevredenheid van de melders opgelost.

Overige zaken: bedrijfsvoering
Ten behoeve van 'De Bosrank' zijn diverse huurcontracten (grond, opstallen etc.) en contracten met personeel gesloten. Alle contracten zijn in Q1 2025 gewogen op o.a. de (handhaving van de) aanbestedingswet en het effect van de Wet DBA (Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties). Deze contracten zijn verlengd of opnieuw ingevuld met als einddatum 4 maart 2026.

Er is tevens beoordeeld voor welke onderdelen uit efficiëntie, continuïteit en kostenoverweging de samenwerking met gemeente Rheden passend is. Dit bleek voor de invulling van de rol van coördinator opvang Oekraïners het geval te zijn. Met ingang van 11 maart 2025 is er een overeenkomst gesloten voor de inzet van een coördinator GOO tussen Rozendaal en Rheden. De overeenkomst is met terugwerkende kracht in werking getreden vanaf 1 januari 2025 en heeft een looptijd gelijk aan de Tijdelijke wet Oekraïne. In Q4 van 2025 wordt de samenwerking geëvalueerd. De kosten voor deze aanvullende dienstverlening worden door Rheden doorbelast op basis van een verdeelsleutel in opvangplaatsen.

2. Taakstelling en realisatie opvang Oekraïners

Landelijk beeld en taakstelling
In Nederland verblijven op dit moment ruim 125.000 ontheemden uit Oekraïne die recht hebben op tijdelijke bescherming op basis van de richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) (peildatum 6 april 2025). Hiervan worden bijna 95.000 ontheemden opgevangen in de gemeentelijke opvang (GOO), een bezettingsgraad van 99,8%. De druk op de beschikbare plekken is onverminderd oog.

De huidige inspanningsverplichting voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne betreft 109.000 GOO plekken per 1 juli 2025. Dat is weliswaar lager dan de landelijke inspanningsverplichting van 120.000 die lange tijd gold, maar de inspanningsverplichting wordt niet behaald. In de praktijk wordt het realiseren van opvangplekken door gemeenten als steeds lastiger ervaren. Gegeven de hoge bezettingsgraad en de moeite die gemeenten ervaren om gevluchte Oekraïners te huisvesten, heeft

de minister voor Asiel en Migratie zeer recent gemeenten dringend opgeroepen om toe te werken naar het aantal afgesproken plekken.[1]

Provinciale en regionale inspanningsverplichting
De druk op de Oekraïne opvang in Gelderland is – in lijn met het landelijke beeld – onverminderd hoog (zie tabel). Onze subregio Arnhem realiseert op dit moment bijna 90% van de inspanningsverplichting. Begin volgend jaar zakt dit naar net boven de 50%. Dit aanzienlijk lagere percentage voor 2026 heeft te maken met de kortlopende contracten die veel gemeenten afsluiten voor de opvanglocaties. Sommige van deze contracten worden mogelijk in de loop van 2025 (wederom) verlengd.

	Opgave subregio per 01-07-2025	**Realisatie per 03-03-2025**	**Verwachte realisatie per 01-01-2026**
Subregio Arnhem	2.593	2.303 (89%)	1.382 (53%)
Subregio FoodValley	1.627	1.260 (77%)	900 (55%)

Tabel overzicht regionale opgave en verwachte realisatie

Huidige bezetting in Rozendaal
De huidige bezetting van 'De Bosrank' is onverminderd hoog. In Q1 van 2025 zijn er een aantal bewoners vertrokken en heeft er nieuwe instroom plaatsgevonden. De locatiemanager heeft goed contact met het Regionaal Coördinatiecentrum Vluchtelingenspreiding (RCVS) en de locatiemanagers van de opvanglocaties in Rheden voor het passend toewijzen van de beschikbare bedden.

Omdat wij prioriteit geven aan een passende toewijzing kan het voorkomen dat een bed voor een korte tijd niet in gebruik is. Op peildatum 1 april 2025 waren 49 van de 55 bedden bezet. Naar verwachting zijn deze bedden wanneer u deze brief leest weer toegewezen aan ontheemden en zit de locatie weer (zo goed als) vol.

3. Onzekerheid over lange termijn beleid en nationale terugkeerregeling

Brief minister Faber
Op 31 januari 2025 heeft minister Faber van Asiel en Migratie (A&M) een verzamelbrief betreft opvang Oekraïners naar alle gemeenten gestuurd.[2] In deze brief wordt onder andere aandacht besteed aan lange termijn beleid. Dit beleid is gericht op het scenario dat de RBT niet wordt verlengd. De minister geeft aan dat het kabinet wil inzetten op vrijwillige terugkeer indien de RTB na 4 maart 2026 niet verlengd wordt. Om vrijwillige en duurzame terugkeer mogelijk te maken wordt er door het ministerie gewerkt aan een plan.

Alle ontheemden Oekraïners die rechtmatig verblijven in Nederland hebben formeel gezien een asielaanvraag ingediend die onder de RTB is bevroren. De asielaanvraag kan worden hervat op het moment dat verblijf onder de RTB eindigt. Het Kabinet werkt in de terugkeerregeling aan een mogelijkheid waarin de asielaanvraag door de ontheemde wordt ingetrokken en daarbij nog een beperkte tijd in Nederland kan blijven. De centrale gedachte is om te voorkomen dat wanneer de RTB eindigt, alle Oekraïners die tijdelijk of permanent in Nederland willen blijven een asielprocedure gaan doorlopen. Hiermee zal de Nederlandse migratieketen nog verder onder druk komen te staan.

Naast een deel van de Oekraïners dat wil terugkeren en naar verwachting gebruik zal gaan maken van een terugkeerregeling, moeten er ook scenario's worden uitgewerkt voor Oekraïners die in

[1] Brief Minister van Asiel en Migratie aan alle CdK's en colleges van B&W Opvangopgave ontheemden uit Oekraïne, 17 april 2025.
[2] Verzamelbrief opvang Oekraïne, 31 januari 2025. https://open.overheid.nl/documenten/dpc-185e1298a51d2175af6d6fc6e33007b57a11b251/pdf.

Nederland willen en mogen blijven. De minister geeft aan voor deze doelgroep zoveel mogelijk in te zetten op regulier beleid zodat de doelgroep niet afhankelijk blijft van specifieke regelingen. Daarbij stelt de minister dat integratie en participatie kernelementen zijn die worden meegenomen in het lange termijn beleid.

Uitvraag duurzame opvang
In navolging van de brief van minister Faber is er door de Nationale Opvangorganisatie Oekraïense Ontheemden (NOO) uitvraag gedaan bij gemeenten of opvanglocaties mogelijk geschikt zijn voor langere termijn in verband met een behouden van opvangplekken voor de nog uit te werken terugkeerregeling. De ambtelijk contactpersoon van de gemeente voert hierover gesprekken met de NOO.

Lokale gevolgen van landelijke en Europese wetgeving en beleid
Het college vindt het belangrijk om inzichtelijk te maken welke mogelijke scenario's er ná 4 maart 2026 ontstaan om invulling te (blijven) geven aan de taakstelling opvang Oekraïners. Het college is daarbij afhankelijk van het landelijke en Europese beleid en wetgeving. Er is ook nog geen zicht op de bekostigingsregeling na 4 maart 2026. Voor de komende periode betekent dat het college de ontwikkelingen volgt en mogelijke scenario's uitwerkt. Het college wil hierover ook graag in gesprek met uw raad na de zomerperiode om de dilemma's gezamenlijk te bespreken en doorleven. Hiervoor ontvangt u t.z.t. een uitnodiging.

4. De bekostiging biedt voldoende zekerheid tot 4 maart 2026; gevolgkosten blijven een risico
In de raadsinformatiebrief van 10 december 2024 bent u geïnformeerd over de bekostiging van de opvanglocatie. De bekostiging voor de opvangplaatsen biedt voldoende helderheid en zekerheid tot en met 4 maart 2026. In dezelfde raadsinformatiebrief informeerden wij ook over gevolgkosten (m.n. rond sociaal domein). Deze kunnen niet vergoed worden vanuit de bekostigingsregeling opvang Oekraïne (BooO) en komen dus ten laste van reguliere Wmo- en Jeugdbudgetten (of, bij budgetoverschrijding, de reserve sociaal domein). We informeerde u ook over het financiële risico dat hiermee gepaard gaat. In de raadsvergadering van 17 december 2024 informeerde de portefeuillehouder u mondeling, aanvullend op de raadsinformatiebrief 10 december, dat er in de Decembercirculaire van het rijk een aanvullende compensatie is toegekend voor zorgkosten voor Oekraïners van, voor Rozendaal, ruim € 17.000.

Door het besluit van het college in december vorig jaar om de opvanglocatie voort te zetten tot 4 maart 2026 blijven de gevolgkosten een onzekere factor. Hierin zijn op dit moment geen nieuwe ontwikkelingen over 2025 te melden. We zullen u via reguliere P&C-momenten ook in 2025 en Q1 2026 informeren over de werkelijke kosten.

5. Informatie aan u als gemeenteraad
Het college wil u graag volledig en tijdig informeren over de ontwikkelingen rond de landelijke opgave en onze eigen GOO. In de raad van 11 februari 2025 is toegezegd u om de raadsvergadering te informeren over de ontwikkelingen rond de GOO. Dit betekent dat u in september 2025 een volgende raadsinformatiebrief mag verwachten. Hoewel nog veel onzeker is, zullen we u op dat moment informeren over en actief betrekken bij de dilemma's en scenario's voor ná 4 maart 2026, de voorlopige einddatum van de RTB en tevens de gecommuniceerde einddatum van onze GOO. Wij blijven de ontwikkelingen en berichtgeving rondom de opvang van Oekraïners vanuit het rijk nauwgezet in de gaten houden en informeren u tijdig wanneer er relevante ontwikkelingen zijn.

Het college van burgemeester en wethouders,

Bas Pelgrum, Ester Weststeijn,

gemeentesecretaris

burgemeester